

фіческому описанню ми посчитали можливим отнести к данній групі слова *суждено, недосуг, неохота, охота*, поскольку безличность в них проявляється уже на лексическом уровне.

В качестве отдельных безличных значений выделяются: у прилагательных: *весело, видно, возможно, грешно, довольно, достаточно, душно, нужно, слышно, тошно, холодно, хорошо* и др.; у причастий: *езжено, кончено, покончено, хожено*; у существительных: *благодать, время, грех, гроб, досуг, крышка, лень, обида, пора, судьба* и др.; у местоимений: *каково, таково, не того*. Они не выходят за рамки своей части речи, подобно безличным значениям личных глаголов, ср.: *Вам-то ничего, а нам-то каково?* Отдельные безличные значения наречий нами не обнаружены.

Все остальные случаи являются безличными употреблениями личных форм, они могут быть не отражены в словаре и проявляются лишь на синтаксическом уровне: прилагательные: *горько, грустно, неприятно, обидно* и др.; причастия: *закртыо, набито, накурено, открыто* и др.; существительные: *горе, досада, мука, отрада* и др.; местоимения: *как, никак, так*; наречия: *иначе, наоборот, по-разному* и др. (подробнее см. [6, с. 98—147]).

Данный принцип классификации именных безличных форм мы считаем целесообразным использовать при составлении лексико-грамматического словаря средств выражения безличности в русском языке.

1. *Виноградов В. В.* Русский язык (Грамматическое учение о слове) / В. В. Виноградов. — М., 1986. — 640 с.
2. *Дегтярёва М. В.* Частеречный статус предикатива / М. В. Дегтярёва. — М., 2007. — 162 с.
3. *Замятина И. В.* Безличное употребление причастных форм в простом предложении): Автореф. дис. ... канд. филол. наук: спец. 10.01.01 «Русский язык» / И. В. Замятина. — М., 1998. — 23 с.
4. *Лекант П. А.* Часть речи предикатив / П. А. Лекант // Структура, семантика и функционирование в тексте языковых единиц. — М., 1995. — С. 3—8.
5. *Мигирин В. Н.* Категория состояния или бессубъектные прилагательные? / В. Н. Мигирин // Исследования по современному русскому языку. — М., 1970. — С. 150—157.
6. *Петров А. В.* Безличность как семантико-грамматическая категория русского языка / А. В. Петров. — Архангельск, 2007. — 295 с.
7. *Щерба Л. В.* Избранные работы по русскому языку / Л. В. Щерба. — М., 1957. — 188 с.

A. V. Petrov

THE SYSTEM OF NOMINAL FORMS OF IMPERSONALITY IN RUSSIAN

Function of predicate in impersonal sentence can be performed with a variety of nominal forms traditionally considered to be a specific part of speech — «category of statement». But in most cases, it's more correct to talk about special impersonal forms of the adjective, noun, pronoun, adverb and participle forming system of nominal forms expressing different degrees of impersonality.

Key words: impersonality, «category of statement», nominal forms of impersonality, the degree of impersonality.

A. В. Петров

СИСТЕМА ІМЕННИХ ФОРМ БЕЗОСОБОВОСТІ В РОСІЙСЬКІЙ МОВІ

Функцію предиката безособового речення здатні виконувати різноманітні іменні форми, які традиційно відносяться до особливої частини мови «категорія стану». Проте в більшості випадків слід говорити про особливі безособові форми прикметника, іменника, займенника, дієприкметника і прислівника, що становлять систему іменних форм, які виражають різні ступені безособовості.

Ключові слова: безособовість, категорія стану, іменні форми безособовості, ступені безособовості.

УДК 811.111'366.58'23

Л. В. СІЗОВА

КАТЕГОРІЯ ПЕРФЕКТНОСТІ АНГЛІЙСЬКОГО ДІЄСЛОВА

У статті зроблено спробу встановити наявність граматичної часової категорії перфектності англійського дієслова та визначити її категоріальне значення з позиції когнітивної лінгвістики.

Ключові слова: граматичний час, перфектність, дієслово, подія, момент мовлення.

Категорія перфектності англійського дієслова та категорія перфектності як граматична універсалія були предметом досліджень багатьох лінгвістів упродовж тривалого часу. Однак сьо-

годні не існує єдиної точки зору на граматичне значення даної категорії, на засоби її вираження та критерії її визначення [1; 5; 9—15].

Метою даної статті є спроба запропонувати свій підхід до вирішення зазначених вище дискусійних питань.

У сучасній англійській перфект розрізняється: як особлива часова форма [15; 16; 24; 26]; як аспектна (видова) форма [28]; як окрема специфічна категорія [12; 31; 32]. Г. Світ, Г. О. Кьорм, О. Єсперсен вважають перфект категорією часу [32, с. 53; 16, с. 45; 24, с. 102], тоді як Дж. Лайонз зазначає, що англійське дієслово має два основних аспекта (вида), які «поєднуються досить вільно із часом та способом дії: перфектний (perfect): *I have/had read the book; I will/would have read the book* та подовжений (progressive): *I am/was reading the book; I will/would be reading the book* [28, с.64]. Лінгвісти також говорять і про інші аспектуальні диференціації, такі як вказівка на часту повторюваність («habitual» — *used to read*), мутативність (мінливість) («mutative» — *I got killed*). Б. О. Льїш, Г. Н. Воронцова, М. Дойтчбейн також відносять перфект до категорії виду, але ці дослідники по-різному трактують аспектний зміст даного граматичного явища: аспективність [22, с. 67; 2, с. 34—56], результативність [17, с. 28]. Д. Байбер та ін. розуміють характеристику перфектності та подовженості англійських часових форм як категорію аспектності [11, с. 482], семантично співвідносячи перфект із позначенням подій або станів, що мали місце впродовж певного часового відрізка із специфікованим кінцевим моментом [11, с. 460].

Є. Я. Мороховська дотримується точки зору, що в англійській мові перфектні форми не складають системи. На її думку, не існує інваріантних характеристик перфекта як таких. Теперішній перфект не має нічого спільного з іншими перфектними формами. Минулий перфект не є ні часовою, ні аспектною формою, він не сигніфікує ані часові відмінності, ані спосіб дії. Ця форма співвідноситься з прецедентом дії. Майбутній перфект, як і минулий, є релятивною формою, що вказує на прецедентність або передування дії. Теперішній перфект, як зазначає дослідниця, не позначає часової співвіднесеності, як інші перфектні форми, він має більшу подібність до аспектних форм дієслова, сигніфікуючи перфектність або результативність [29, с. 189—190].

О. І. Смирницький запропонував вважати перфект самостійною категорією, яку він назвав «категорією часових відносин» [8, с. 53], Б. О. Льїш назвав таку категорію «категорією часової співвіднесеності» [22, с. 64]. Б. С. Хаймович та Б. І. Роговська вважають більш вдалим для позначення поняття перфект термін «категорія порядку», бо на їх думку, він найбільш точно відображає його сутність [25, с. 132]. М. Блох розглядає перфект як окрему дієслівну категорію, семантично проміжну між аспектною та темпоральною, але самодостатню у загальній категорійній системі англійського дієслова, і дає їй назву «категорії ретроспективної координації» або скорочено — «категорії ретроспекції» [12, с. 53].

Л. М. Волкова відносить перфект до категорії фази (the category of phase). Дослідниця вважає її сигніфікативною категорією, що реалізується через опозицію *перфектна фаза* (perfect phase) // *неперфектна фаза* (non-perfect phase), тісно пов'язаною з категорією часу і такою, що не існує у відриві від останньої [33, с. 122]. Л. М. Волкова визначає категоріальне значення перфекта як передування заданій осі орієнтації [33, с. 122]. Темпоральні значення, що передаються категорією фази, вказують на ступінь завершеності дії, що передається перфектною формою. Н. Слонімска називає опозицію *перфект/неперфект* (perfect-non-perfect) «категорією таксису» [31, с. 68]. Перфект у сучасних романських та германських мовах, на думку Б. Комрі, може включатись у поняття виду (aspect) тільки згідно із традицією і має вважатися таким тільки в абсолютно відмінному від інших «видів» сенсі [15, с. 121]. Ю. Маслов розглядає перфект як таксисну категорію, відносною часовою формою [6, с. 45]. А. К. Корсаков розуміє перфектні часи як окрему групу часових форм дієслова, що дістали у його системі назву антеріорних часів [26, с. 12].

Для того, щоб встановити сутність категорії «перфекта» англійського дієслова, щоб охарактеризувати її природу з точки зору темпоральності та аспектності, треба визначити такі граматичні поняття, як «час дієслова» та «вид (аспект) дієслова».

Філософи трактують час та простір як основні форми існування матерії. Простір відображає порядок місцеположення об'єктів, що існують одночасно, тоді як час — послідовні існування явищ, що змінюють одним одне. Сучасна фізика підтвердила невід'ємність часу та простору [34, с. 69]. Людина сприймає об'єктивну дійсність та відображає її у своїй свідомості згідно зі своїми психічними та фізіологічними особливостями. Часово-просторові характеристики явищ навколишнього середовища проектується у свідомість людини, виникають ментальні конструкції, що певним чином кодуються у мові та мовленні. Усвідомлення часу — це, на погляд філософів, особливий вид свідомості, що залежить від загальних та індивідуальних психічних та загально-особистісних якостей даної людини [35, с. 77].

Сучасна фізика вважає, що об'єктивного часу не існує, а те, що вважається таким, є лише координатою у чотиривимірному континуумі [34, с. 78]. Теорія відносності заперечує конкрет-

ність простору і зв'язу його із часом у єдиний чотиривимірний континуум [35, с. 37]. Таким чином, категорії часу та простору є суб'єктивними понятійними категоріями, за допомогою яких людина знаходить своє місце у ментальному конструкті свого буття, що є відображенням навколишньої об'єктивної дійсності.

Ментальний конструкт буття людини складається із ряду концептуальних структур та концептуальних категорій, що вербалізуються у мові через систему мовних одиниць різного ієрархічного рівня. Концептуальна категорія темпоральності є відображенням людиною особливостей свого часового існування у часово-просторовому континуумі. На мовному та мовленнєвому рівні вона може виражатись різними засобами, однак граматично вона виражається за допомогою граматичних часів.

У 1829 році швейцарський мовознавець Ф. Рейф увів термін «аспект» у значенні «погляд, кут зору, під яким сприймається те чи інше явище, предмет, подія, перспектива, у якій вони виступають»; цей термін став відповідником категорії виду [7, с. 63]. У сучасному мовознавстві вид розуміють як «граматичну категорію дієслова у всіх його формах, що виражає відношення процесу до його внутрішньої межі та представлене в різних мовах опозиціями граничності/неграничності, результативності/нерезультативності, цільності/ нецільності, завершеності/незавершеності, тривалості/нетривалості, багаторазовості/одноразовості, формової фіксованості/нефіксованості тощо» [7, с. 63]. Дана граматична категорія репрезентує у мові та мовленні понятійну категорію аспектуальності, що розуміється як спосіб дії. А. В. Бондарко зауважує, що семантична аспектуальність включає ознаки лімітативності, тривалості, кратності, фазовості, перфектності, а також акціональності, статальності, реляційності [1, с. 366].

Питання полягає в тому, як співвідносяться у процесі мовленнєвої передачі понятійної категорії темпоральності, що є мисленнєвою конструкцією, граматичні категорії часу та аспекту (у нашому випадку — англійські дієслова). Для того, щоб відповісти на це питання, треба звернутися до визначення поняття дієслова в англістиці. Д. Болінджер зазначав: «У дієслів є потенціал дієслівності, завдяки йому вони примушують речі рухатись та проходити крізь час» [13, с. 231]. А. А. Корсаков доводить, що «дієслова, взяті самі по собі, не виражають ні дії, ні стану, ні процесу, хоча вони, як і іменники, співвідносяться з ними» [4, с. 94].

А. К. Корсаков визначає таку суттєву семантичну характеристику дієслів, як їх здатність вказувати на спосіб існування у часі субстанції [5, с. 27], тобто на темпоральні характеристики її буття. Дієслово, що вжите у реченні, є ядром предиката, предикат у свою чергу розкриває специфічні особливості існування у часі тієї чи іншої субстанції [5, с. 8]. Дієслово, що входить до складу структури предикації, завжди вказує як на часові, так і на аспектні характеристики елементарного процесу, що позначається реченням. Таким чином, як категорія часу, так і категорія аспекта беруть участь у мовленнєвій передачі того чи іншого елементарного процесу об'єктивної дійсності, який є характеристикою певної субстанції, способами її існування у декількох точці часово-просторового континууму і присутній у свідомості людини у формі понятійних категорій, понятійних та ментальних конструкцій.

Виходячи із зазначених вище положень, можна стверджувати, що понятійна категорія темпоральності складається з понятійних категорій часу та аспекта, які в англійській мові є граматично вираженими у системі граматичних форм дієслова. Що стосується інших мов, то, за твердженням Ю. Маслова, «дієслівний вид як граматична категорія існує не у всіх мовах, тоді як аспектуальні значення є так чи інакше вираженими усюди» [6, с. 48].

Граматична категорія часу сприймається у сучасній лінгвістиці як «граматична категорія дієслова, яка виражає відношення процесу до моменту мовлення або до часу іншого процесу у висловленні» [7, с. 786]. Сучасні граматисти розрізняють абсолютний час дієслова, безвідносний до часу іншої дії чи стану у висловленні, і відносний — співвіднесений із часом іншого процесу у висловленні [7, с. 786]. Так, А. К. Корсаков зазначає, що часові форми — це особливі форми дієслова, що співвідносяться із різними часовими відносинами [26, с. 13]. І. Алексєєва пов'язує визначення граматичної категорії часу англійського дієслова із способами відображення локалізації подій у часі [10, с. 123]. І. К. Харітонов визначає граматичний час як дієслівну категорію, що виражає характер часових відносин між часом протікання дії, вираженої дієсловом предиката, та часом мовлення [9, с. 44]. Для Л. М. Волкової суттєвою ознакою категорії часу є те, що вона співвідносить час, у який має місце певна дія, або стан справ, про які йдеться у реченні, з часом висловлення «зараз», у теперішній момент [33, с. 119].

Представники когнітивного напрямку у граматиці Р. Богаарт та Т. Янсен розуміють граматичний час як дейктичну або фонову категорію. На їх думку, коли мовець використовує структуру предикації з дієсловом, вжитим у тій чи іншій видо-часовій формі, він хоче показати, що ситуація, описана такою структурою, взаємодіє з оцінною ситуацією; ця граматична одиниця також розкриває характер відносин між ситуацією, що описується, та оцінною ситуацією. У такий спосіб мовець контекстуалізує ситуацію, що описується, в актуальний дискурс [14, с. 800]. При цьому аспектуальна інформація даної структури предикації стосується того, як мовець розуміє, як він почуває внутрішню темпоральну складеність ситуації, що описується

[14, с. 803]. Оскільки аспект не зв'язує таку ситуацію з оцінною, то аспект не є дійктивною категорією [14, с. 809]. Х. Райхенбах пропонує розглядати граматичні часові форми як засоби передавати темпоральні відносини між часом, у який відбувалась подія, та моментом референції та часові відносини між моментом референції та моментом мовлення [30, с. 97].

Такі когнітивісти як Л. Кьортер, Г. Фоконье, Дж. Дінсмор аналізують граматичні часи через поняття часу, який сприймається людиною за допомогою чуттєвих органів (time) у рамках теорії ментального простору, вони оперують концептами «Базовий простір», «Простір фокусу», «Фокус події», для них важливим є розрізнення понять «факт» (fact) та «передбачення» (prediction) [21, с. 807; 20, с. 45; 18, с. 67]. Інша група когнітивістів пропонує трактувати граматичні часи, не прив'язуючи їх до часу, який людина вимірює фізично, бо дуже часто вони не збігаються. Так, в англійській мові й інших індоєвропейських та неіндоєвропейських мовах граматичний теперішній час співвідноситься не тільки з теперішніми, а і з минулими та майбутніми подіями [21, с. 808]. Р. Лангакер указує на епімістичну природу граматичного часу [27, с. 210]. Для Т. Янсена важливо встановити точку виміру, з якої мовець, і, можливо, адресат оглядають ментальне поле образу, він аналізує те, як ситуація, що описується, контекстуалізується за допомогою дійктивного елемента, яким є граматичні часові форми. Такі дійктивні елементи дослідник називає «вказівниками» (demonstratives) [23, с. 67]. В. Еванс та М. Грін вважають, що граматичний час надляє речення інформацією про відношення між часом, коли мала місце подія, та моментом мовлення [19, с.389].

Порівняння всіх наведених вище точок зору свідчить про те, що, на погляд дослідників, семантичними ознаками категорії граматичного часу є такі характеристики: локалізація події у часовому просторі; часові відносини між подіями; співвіднесення події або стану із часом висловлювання; характер відносин між ситуацією, що описується, та оцінною ситуацією; погляд на подію із певної точки виміру (viewpoint); дійктивне та вказівне значення. «Вид — це граматична категорія, що виражає за допомогою формальних засобів характер протікання дії у часі безвідносно до моменту мовлення або до момента дії, які є вираженими у присудку» [26, с. 126], тоді як для поняття аспекта, на думку лінгвістів, суттєвим є відображення характеру внутрішнього протікання події, процесу і т. д.

Англійські перфектні неподовжені часові форми відображають характер відносин між моментом мовлення та подіями із різною темпоральною локалізацією стосовно моменту мовлення.

1) — *What do you want here?*

— *I live here.*

— *Haven't seen you around.*

— *I've been in Cape Town for several years* (F. Abrahams).

У даному прикладі момент мовлення співпадає з поняттям «теперішнього часу», мисленнєвим «зараз» мовця, подія розкривається реченнями *haven't seen you around; I've been in Cape Town for several years* і має своєю метою передачу інформації щодо минулого комунікантів. Однак використання у висловленнях часових форм the Present Perfect Tense із маркером, дієсловом «to have» у теперішньому часі, свідчить про мисленнєвий зв'язок минулих темпоральних подій із мисленнєвим просторово-темпоральним конструктом мовця, що відповідає понятійній категорії «зараз, у даний момент, у цьому місці простору та часу». Таким чином, у даній конструкції дієслово «to have» у теперішньому простому часі є певним маркером ментального просторово-темпорального поняття «зараз, тут» комунікантів. Минулість самої події розкривається через другий компонент конструкції — дієприкметник минулого дії (Participle II).

2) *The final figure revealed that once all the people who could be accounted for had been accounted for, in fact no one had been killed at all* (D. Adams). Автор наведеного повідомлення розглядає події, про які він інформує з позиції певної точки відрахунку у минулому, для якої були актуальними дії «the final figure revealed», «all the people who could be accounted for», для нього це і є моментом мовлення, або точкою огляду (viewpoint); далі мова йде також про минулі події, але вони передували точці огляду, що відповідає у темпорально-просторовій площині ментальності мовця поняттю «відмінність від свідомого потоку самосприйняття у сферу набутого досвіду, того, що вже сталося», це вже не «зараз» і не «тут», це — «там», «тоді». Маркер минулої перфектної форми, дієслово «to have» набуває форми минулого часу і індикує зв'язок із ментально-просторовим поняттям «там, тоді», тобто він, як і дії «the final figure revealed», «all the people who could be accounted for» належить до нього, тоді як дієприкметник минулої дії (Participle II) розкриває саму специфіку передуючої дії.

3) *When I come back all the formalities will have been completed* (P. Wodehouse). У даному прикладі дія «when I come back» позначає точку огляду, що має епімістичну семантику прогнозування, від свідомого потоку самосприйняття (моменту мовлення) поширюється у темпорально-просторовій площині ментальності мовця у сферу конструювання майбутніх подій, прогнозування; «all the formalities will have been completed» — це прогнозована майбутня подія, що віддалена від моменту мовлення та від точки виміру. Використання теперішнього часу у головному реченні (when I come back) свідчить про те, що мовець зміщує реальність,

майбутня подія презентується як реальна, теперішня; маркер перфектності «to have» вживається у майбутньому часі, що показує приналежність всієї події до площини майбутнього, дієприслівник минулого часу співвідноситься з завершеністю, передуванням дії.

Таким чином, наведений вище аналіз свідчить про те, що всі перфектні неподовжені часові форми англійського дієслова співвідносяться саме із характеристикою часових відносин між подіями, з ідентифікацією темпорального зв'язку між моментом мовлення та подіями. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що перфектні граматичні часи відносяться до граматичної категорії часу англійського дієслова, причому подовжені перфектні часи, включаючи аспектну характеристику процесуальності, розвитку, динамічності дії, за всіма іншими граматичними параметрами збігаються з неподовженими перфектними часами. Семантика перфектних часів може бути описана як референція часових відносин між моментом мовлення, який відповідає ментальному теперішньому, минулому або майбутньому комуніканта, та подією, що для момента мовлення є актуальною і пов'язана з ним єдиним темпорально-просторовим контекстом, але у той же самий час є такою, що його випереджає. У функціональному плані перфектні часи є організаторами дискурсу.

Отже, можна говорити про наявність у англійського дієслова граматичної часової категорії перфектності, що має характерні семантичні та формальні ознаки.

1. Бондарко А. В. Теория значения в системе функциональной грамматики / А. В. Бондарко. — М.: Языки славянской культуры, 2002. — 736 с.
2. Воронцова Г. Н. Очерки по грамматике английского языка / Г. Н. Воронцова. — М.: ИЛИЯ, 1960. — 320 с.
3. Иванова М. П. Теоретическая грамматика современного английского языка / М. П. Иванова, В. В. Бурлакова, Г. Г. Почепцов. — М.: Высшая школа, 1981. — 285 с.
4. Корсаков А. А. Лексическое и грамматическое содержание и употребление глагола to have в современном английском языке: Дис. ... канд. филол. наук / А. А. Корсаков. — Одесса, 1979. — 180 с.
5. Корсаков А. К. Синтаксис сучасної англійської мови / А. К. Корсаков, А. А. Корсаков. — Одеса: Друкарський дім, 2011. — Ч.1. — 98 с.
6. Маслов Ю. С. Избранные труды / Ю. С. Маслов. — М.: Языки славянской культуры, 2004. — 840 с.
7. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. — Полтава: Довкілля-К, 2010. — 843 с.
8. Смирницкий А. И. Синтаксис английского языка / А. И. Смирницкий. — М.: ИЛИЯ, 1957. — 385 с.
9. Харітонов І. К. Теоретична граматики англійської мови І. К. Харітонов. — Вінниця: Нова Книга, 2008. — 352 с.
10. Alexeeva I. Theoretical Grammar Course of Modern English / I. Alexeeva. — Vinnitsya: Nova Knyha, 2007. — 327 p.
11. Biber D. et al. Longman Grammar of Spoken and Written English / D. Biber. — Harlow: Pearson Education, 2007. — 1204 p.
12. Blokh M. Y. Course in Theoretical English Grammar / M. Y. Blokh. — M.: Higher School Publishing House, 2000. — 220 p.
13. Bolinger D. Aspects of Language / D. Bolinger. — N. Y.: Harcourt, Brace & Wold, 1968. — 320 p.
14. Boogaart R. Text and Aspect / R. Boogaart, Th. Janssen // The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics. — London: Oxford University Press, 2007. — P. 803—828.
15. Comrie B. Tense / B. Comrie. — Cambridge: Cambridge University Press, 1985. — 305 p.
16. Curm G. English Grammar / G. Curm. — N. Y.: Barnes & Noble, 1957. — 308 p.
17. Deutschbein M. Aspekte und Aktionsarten im Neuenenglischen / M. Deutschbein. — Lpz., 1938. — 285 p.
18. Dinsmore J. Partitioned Representations / J. Dinsmore. — Dordrecht: Kluwer, 1991. — 305 p.
19. Evans V. Cognitive Linguistics / V. Evans, M. Green. — Edinburgh: Edinburgh University Press, 2006. — 851 p.
20. Fauconnier G. Mental Spaces: Aspects of Meaning Constructions in Natural Language / G. Fauconnier. — Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1994. — 289 p.
21. Geeraerts D. The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics / D. Geeraerts, H. Aeyckens. — London: Oxford University Press, 2007. — 1365 p.
22. Ilyish B. A. The Structure of Modern English / B. A. Ilyish. — L.: Prosveshcheniye, 1971. — 366 p.
23. Janssen Th. Tense: Interpretation and Meaning / Th. Janssen // De nieuwe taalgids. Amsterdam, 1989. — P. 305—329.
24. Jespersen O. Essentials of English Grammar / O. Jespersen. — London: G. Allen & Unwin, 1964. — 387 p.
25. Khaimovitch B. S. A Course in English Grammar / B. S. Khaimovitch, B. I. Rogovskaya. — M.: Higher School, 1967. — 298 p.
26. Korsakov A. K. The Use of Tenses in English / A. K. Korsakov. — Kyiv: Višča Škola, 1978. — 223 p.
27. Langacker R. W. Cognitive Grammar / R. W. Langacker. — London: Oxford University Press, 2008. — 573 p.
28. Lyons J. Introduction to Theoretical Linguistics / J. Lyons. — Cambridge: Camb. Univ. Press, 1971. — 519 p.
29. Morokhovskaya E. Fundamentals of Theoretical English Grammar / E. Morokhovskaya. — Kyiv: Higher School, 1984. — 287 p.
30. Reichenbach H. Elements of Symbolic Logic / H. Reichenbach. — N. Y.: Free Press, 1947. — 285 p.
31. Slonimskaya N. The Category of Taxis / N. Slonimskaya // The Morphology of the English Verb. Tense Aspect and Taxis. — Moscow, 1975. — P. 43—78.
32. Sweet H. A New English Grammar. Logical and Historical / H. Sweet. — Oxford, 1982. — 499 p.
33. Volkova L. M. Theoretical Grammar of English: Modern Approach / L. M. Volkova. — Київ: «Освіта України», 2010. — 252 с.
34. Философский словарь. — М.: Изд-во политической литературы, 1972. — 496 с.
35. Философский энциклопедический словарь. — М.: Инфра-М, 2007. — 574 с.

L. V. Syzova

THE CATEGORY OF PERFECTNESS OF THE ENGLISH VERB

The article deals with the definition of the category of perfectness of the English verb from the point of view of the cognitive linguistics.

Key words: tense, perfectness, the verb, event, the moment of speech.

Л. В. Сизова

КАТЕГОРИЯ ПЕРФЕКТНОСТИ АНГЛИЙСКОГО ГЛАГОЛА

В статье делается попытка определить наличие грамматической временной категории перфектности у английского глагола и установить её категориальное значение с позиций когнитивной лингвистики.

Ключевые слова: грамматическое время, перфектность, глагол, событие, момент речи.